



13. Avrupa Ambalaj ve Ambalaj Hukuku Konferansı İzlenimleri

Hazırlayan: Salih Zeki Öçal

Sayın Meslektaşlarımız,

Bu yıl Brüksel'de 14 - 15 Mart tarihlerinde 13 üncüsü düzenlenen "European Packaging Law" adlı konferansa "Ambalaj Sanayicileri Derneği" adına katılmış bulunuyorum. Bu benim söz konusu konferansa 3. defa katılımım oldu. AB Komisyonunun Çevre ile ilgili bazı yetkililerini, AB üyesi ülkelerin geri kazanım kuruluşlarının üst düzey yetkililerini, bazı ambalaj federasyonlarının yöneticilerini, bazı ülkelerin Çevre Bakanlığı temsilcilerini ve çeşitli şirketlerden yaklaşık 80 kişiyi bir araya getiren bu konferans ambalaj atıkları konusundaki mevzuat ve uygulamaların aktarıldığı önemli bir aktivitedir. 20'ye yakın bildirinin sunulduğu konferansta ne yazık ki Türkiye uygulamaları ve mevzuatı sunulmadı ve eksik kaldı (eksik kaldı diyorum, çünkü bizim de bu konularda artık 15 seneyi geçen tecrübelerimiz ve düzeltilmesi ve yeniden düzenlenmesi gereken tarafları olmasına rağmen AB ambalaj ve ambalaj atıkları direktifinden uyarlanan ve uygulanmaya başlanan bir mevzuatımız var). Gerçi bazı başka platformlarda (yeşil nokta lisansörü PRO EUROPE toplantıları gibi) ülkemiz uygulamaları anlatılıyor ama bu en yüksek profilli ve katılımcı mozaığı açısından zengin bir toplantı.

Bu vesile ile Konferanstaki bazı gözlemlerimi de burada sizinle paylaşmak istedim;

Bilindiği üzere AB ambalaj ve ambalaj atıkları direktifi, 1994 yılında yürürlüğe girdi. Tabi ki yürürlüğe girene kadar bir çok onay aşamasından

geçti, birtakım değişikliklere uğradı, çünkü AB Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi gibi değişik kurumlarda konu tartışılıyor ve işler uzlaştırma komisyonu kurmaya kadar gidiyor ve uzayabiliyor. Tabi ki bol bol lobi faaliyeti de yapılıyor. Ülkelerin kültür, yaşam biçimi, ekonomik durum farklılıkları çeşitli politik görüşler göz önüne alındığında bu mücadelenin derinliğini rahatça kavrayabiliriz. 2003 yılında söz konusu direktifin esas itibari ile geri kazanım ve geri dönüşüm hedefleri revize edildi ve 2008 yılı sonunda bunlara ulaşılması amaçlandı. Yeni 10 üyenin ise 2015 yılına kadar uzanan bir zaman aralığında aynı hedefleri tutturmaları benimsendi. Üye ülkeler direktifle belirlenen bir bilgi akış formatı ile her yılın neticelerini AB Komisyonuna bildirmekle yükümlü. Ancak üye ülkelerin gönderdikleri bilgilerin her zaman tam sağlıklı olmadığı da toplantıda hem yüksek hem de alçak sesle dile getirildi!

Konferanstaki atmosferden ve diğer bilgi kaynaklarında yaptığımız incelemede görüyoruz ki Komisyon bilhassa ilk 15 ülkenin 2003 yılına kadar aldığı sonuçları tatminkar buluyor ve 2008 hedefleri için de çok endişeli değil. Ayrıca AB ambalaj direktifinin "uygulamaları ve etkileri" konusunda da hazırlattıkları ama henüz açıklamadıkları rapor konusunda sızan bilgilerde artık sayısal hedeflerle fazla oynamamak, onun yerine geri kazanım işlemlerinin fayda - maliyet analizini daha iyi yaparak "hayat döngüsü kavramını" mevzuata yerleştirmek, geri dönüşüm



işletmelerinin standartlarını ve operasyon kalitelerini iyileştirmek, geri dönüşümlü malzeme tarifini fayda ve pazar bulunma şartları ile ilişkilendirmek, evsel atıkların yakılarak enerji elde edilmesini disiplinize ederek, bu işlemin "geri kazanım" olarak kabulü için "enerji verimliliği" faktörünü ön plana çıkarmak, atık önleme ve azaltma konusuna yani kaynakların sürdürülebilir ölçüde kullanılmasını gözetlemek ancak bu konuda ülkelerin farklılığını gözetenerek atık önleme planlarını onların yapmalarını istemek ve bir müddet kantitatif hedef koymamak ve mevzuatı mümkün mertebe basitleştirerek uygulamalarda şeffaflık sağlayarak belirsizlikleri önlemektir. Bu konulardan evvelki yazılarımızda da biraz bahsetmiştik.

Bir diğer ana hedefte ekonomik büyüme ile "ambalaj atıklarının" çevre etki ilişkisinin mümkün mertebe koparılabilmesidir. Bu durum özellikle yüksek gayrisafı milli hasılaya sahip ülkeler için geçerlidir.

Ancak bu yeni yaklaşımlar Konferansa katılarak konuşma yapan çevreci sivil toplum örgütü Avrupa Çevre Bürosu (EEB) tarafından şiddetle tenkit edilerek "sulandırma" olarak nitelendirildi. Ayrıca Komisyona, bu konferansta çeşitli konuşmacılar tarafından yöneltilen tenkitlerin en önemlisi, Komisyonun çeşitli ihaller, prosedürlere uymamalar konusunda verdiği mücadelede artık eskisi kadar etkin olmadığı yönünde idi.

Bilhassa Almanya'da Depozito uygulamalarını uzun süre takip ve mahkeme safhalarından sonra artık yeni duruma müdahaleye devam etmeden bir müddet gözlemleme isteği, onların da bu konuda bir miktar yorulduklarını ve çeşitli siyasi baskılardan bunaldıklarını bize düşündürdü. Konferansta, AB'deki mevzuat ihallerinden 1/3'ünden fazlasının Çevre konusundaki ihaller olduğu da ayrıca belirtildi. Bu durum önemli bir tesbittir.

İçecekler Depozito konusu bu konferansın önemli konularından biri idi ve tabi ki odak noktası Almanya'da Mayıs 2006'da başlayacak olan yeni uygulama idi. Bazı istisnaların dışında 0,1 - 3,0 litre arası tüm tek kullanımlı içecek ambalajlarının 0,25 Euro depozitoya tabi olduğu Almanya'da, Avrupa Adalet Divanı karar doğrultusunda marka, ambalaj malzemesi çeşidi ve şekli ayırımı yapılmadan yürütülecek olan bu komplike uygulamayı (arzu eden üyelerimize bazı ilave detaylar verebiliriz) Almanya'nın diğer liberal ülkelere karşı bir savunma refleksi olarak gözlemledik. Uygulamayı yönetecek olan yeni kuruluş (DPG) yöneticisi bile pek inanmıyor gibi, yani biraz zoraki evliliğe benziyor ve sıkıştırılınca verdikleri cevap şu: bu bir politik karardır! Evet sonuçta tabi ki bir politik karardır ama, politik kararlarında bilim, hukuk ve AB'nin ana hedefi olan serbest ticaret ilkelerini daha fazla dikkate alması gerekir herhalde. Bu uygulamadan en çok karlı çıkacak olan ise otomatik depozito iade makinesi üreticileri olmalı, çünkü en az 36,000 adet gerekeceği belirtildi (birim fiyatları 10,000 - 25,000 Euro arasında). Tabi ki bu arada da makine üreticileri arasında da savaş başladı ve bir Alman üreticinin rekabet kurallarına aykırı hareket ettiği gerekçesiyle şikayet ettiği meşhur Norveçli üretici Tomra AB Komisyonu tarafından 24 milyon Euro ceza ödemeye mahkum edildi.

Konuşmacı olan çok uluslu şirketlerin görüşlerini ise özetlemek gerekirse: esas olarak AB ülkeleri bazında uniform uygulama talep ediyorlar, çünkü menfaatleri ve yapılanmaları bunu gerektiriyor. AB Komisyonunun yeni stratejilerinden genel olarak memnunlar ancak bazı konularda üye ülkelere uygulama serbestisi tanınmasını mahzurlu buluyorlar. Daha az malzeme ile daha fazla ambalaj

üretmek için ayrıca büyük bir gayret içindeler.

Bir kısım yeni üye ülkeler ise yetersiz durumdaki ayrı toplama ve geri dönüşüm altyapılarını geliştirmek, biraz da yerli sanayilerini korumak için, ihtilaf yaratabilen çeşitli ekonomik enstrümanlara başvuruyorlar. Bazıları daha da ileri giderek birtakım ürünlerde ithalatı neredeyse sıfırlayacak tedbirler alıyorlar (Macaristan'ın şirket kapılarını açıyor (Malta'nın uyguladığı plastik poşet vergisi gibi)

Ama en çevreci kesilen ülkelerde bazen bu duyarlılığa ters düşen durumlara sebebiyet vererek açığa düşüyorlar. Örneğin, Almanya'nın bazı belediye atıklarını Çek Cumhuriyeti'ne prosedürlere uygun olmayarak gönderdiği belirlendi ve bu atık trafiği Çekler tarafından sıkı takibe alınarak izin prosedürleri zorlaştırıldı. Bu yıl içinde Almanya menşeli 15,000 ton evsel atığın, bildirimlerde tahrifat yapılarak ve geri kazanım amaçlı gösterilerek Çek Cumhuriyeti'ne sokulduğu ve birtakım terk edilmiş bölgelere gömüldüğü belgelendi. Ayrıca şimdilik belediye tesislerinde yakma amacı ile bu ülkeye gönderilmek istenen atıklara da izin verilmiyor ve izin isteyenlere şöyle deniyordu: "Enerji geri kazanımı amaçlı izin istiyorsunuz, yani hammadde göndereceksiniz. Bu takdirde o hammaddeyi kabul edecek tesisin size para ödemesi gerekir ama siz üstüne para veriyorsunuz, demek ki bu işlem geri kazanım amaçlı değil bertaraf amaçlı oluyor ve kabul edemeyiz". İyi bir polemik örneği!

Ancak çok yeni bir gelişme olarak öğreniyoruz ki Çek hükümeti aldığı zorlaştırma kararının altında kalıyor ve tekrar koşulları hafifleterek, bu sefer bertaraf amaçlı atıkları polisiye kontrollerle denetlemeye çalışıyor çünkü daha evvel (yakın zamanda) aldığı karara Çek geri dönüşüm sanayi isyan ediyor ve tesislerin kapanacağı tehdidinde bulunuyorlar, ayrıca sınıra çok sayıda atık yüklü kamyon yığılıyor ve izin bekliyor. Enteresan bir durum!

Konferansta atık trafiği üzerinde bildiri sunan AB yetkilisi, AB içindeki tüm kargo trafiğinin % 15'ini atıkların teşkil ettiği vurguladı. 2007 yılında AB'de yeni bir atık trafiği mevzuatının devreye girmesi bekleniyor.

Bazı ülkelerin ise şimdiye kadar Direktif hedeflerini gerçekleştirmedi, konutlardan temiz olarak ayrı toplama yapmaktan ziyade endüstri ve ticarethanelerden toplanan ve geri kazanılan ambalaj atıklarını kullandıklarını (İngiltere, İrlanda ve kısmen de Hollanda) ancak artık 2008 hedefleri için mecburen yerel yönetimlerle daha fazla işbirliği yaparak konutlara yönelmeleri gerektiğini konuşmacılardan öğrendik. Biraz maliyet arttırıcı ama zorunlu bir değişim.

Diğer taraftan ülke bazında kendi sistemini savunularla, kendi sistemlerini tenkit ederek, ülkesinin bakanlık yetkilisi ile münakaşa edenlerde konuşmacılar arasında vardı, bunlar bu tip bir aktivitenin renkli ve demokratik yönleri olarak kabul edilebilir. Bildiriler konusundaki özetleri üyelerimize bilahare ulaştıracamız.

Bu aylarda AB tarama süreci açısından Brüksel - Ankara trafiği de çok hareketli, Çevre ve Orman Bakanlığımızdaki arkadaşlarımız da çok meşguller. Kendilerine kolaylıklar diliyoruz.



Danimarka Almanya'nın "depozitosuz ambalaj ihracatını" şiddetle eleştiriyor

Danimarka, Avrupa Komisyonuna, ülkelerine yönelik depozitosuz içecek ihracatını durdurması için Almanya'ya "maksimum baskı uygulama" çağrısında bulundu.

Çevre bakanı Connie Hedegaard ve ekonomik işler bakanı Bendt Bendtsen geçen ay, mevcut durumun "Danimarkaya büyük ölçekli bir atık ihracatı şeklini aldığı ve bu şekilde herhangi bir işlemden geçmeden ülkelere her yıl 400 milyon adet depozitosuz Alman menşeli içecek ambalajı girdiğini" söyledi.

Tartışma, Danimarka ile sınır oluşturan Schleswig-Holstein'deki dükkanlara Danimarkalı müşterilere depozitosuz kutu bira ve meşrubat satma izni veren Alman yasası istisnası üzerine su yüzüne çıktı. Danimarkalılar Almanya'daki düşük fiyatlardan

yararlanarak biralarını Almanya'da alıyor. Alman hükümetinin ve özellikle de eski çevre bakanı Jürgen Trittin'in Danimarkalıların 1 Mayıs'a kadar depozito ödemeye başlayacağı yolunda verdiği teminata rağmen "Schleswig-Holstein'den gelen son haberler" tersini söylüyor. Bendtsen, Almanya Başbakanı Angela Merkel ile yapılan bir toplantı öncesinde şöyle diyor "Çevre sorunlarının da ötesinde... asıl mesele sınır bölgesinde Danimarkalı perakendecilerin aleyhine haksız rekabettir."

Çevreci gruplar Danimarkalıların sınırın güneyinde aldığı kutuların büyük bölümünün Danimarka'da görsel kirlilik yaratan atık haline dönüştüğünü düşünüyor.

Bir iş örgütü olan Danimarka Ticaret & Hizmet

kurumu(DHS), Doğayı Koruma Derneği ile beraber, Schleswig Holstein çevre bakanı Christian von Boetticher'in kutuların depozitolu satılmasına direnmesini eleştirmektedir. DHS bu istisnanın rekabeti bozduğunu ve üyeleri için iş kaybı anlamına geldiğini söylemektedir.

"Kendi vatandaşlarından depozito alıyorlar ama Danimarkalıları almıyorlar. Bu durumun devam edebileceğine inanmıyoruz ve Schleswig Holstein'in özel kurallarının olabildiği de çok tuhaf" diyor DHS danışmanı Christian Hjorth-Hansen. Firma Hedegaard'dan bu konuyu Alman meslektaşıyla ortaya koymasını istedi.

Danimarka Sosyalist Halkçı Partisi ve Alman Yeşiller de Danimarkalılara depozitosuz içecek satışının durdurulması için kampanya başlattı.

TÜYAP

Uluslararası İstanbul Fuarları
International Istanbul Fairs

www.tuyap.com.tr



PACKAGING MANUFACTURERS
ASSOCIATION
www.ambalaj.org.tr

İSTANBUL
GIDA-TEK
FOOD-TECH

2 0 0 6

3rd Food Technology
Group Fair

3. Gıda Teknolojileri
Grup Fuarı



Milk-Tech 2006

Süt ve Süt Ürünleri
Teknolojileri



Drink-Tech 2006

İçecek
Teknolojileri



Bakery-Tech 2006

Ekmek, Paşta, Unlu, Şekerli ve
Çikolatalı Ürün Teknolojileri



Meat-Tech 2006

Et ve Et Ürünleri
Teknolojileri



Food Safety 2006

Gıda Güvenliği, Hijyen ve
Kalite Kontrol Teknolojileri



Katılımla / Supported by



Uluslararası Fuar
Endüstrisi Derneği
The Global
Association of the
Exhibition Industry



Uluslararası Fuar
Endüstrisi Derneği
International Congress
and Convention
Association



TÜYAP



TÜYAP

TS EN ISO 9001:2000

9-12 Kasım/November 2006



TÜYAP Beylikdüzü

Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi

Fair, Convention and Congress Center

Beylikdüzü, Büyükkçekmece İstanbul, Turkey

